

Pasaules mantojuma saraksts

Publicēts: 23.03.2021.

Pasaules mantojuma sarakstā iekļautās vietas ataino cilvēka radošā gara meistardarbus, kā arī unikālas pasaules dabas vietas, kam piemīt īpaša estētika, bioloģiskā daudzveidība vai savdabīga mijiedarbe ar pasaules kultūru attīstību. No pasaules mantojuma vietām lielākā daļa ir kultūras mantojuma vietas, piemēram, koka baznīcas Karpatu kalnos Slovākijā, Salamankas vecpilsēta Spānijā, Dambullas zelta templis Šrilankā u.c. Līdzās kultūras mantojumam Pasaules mantojuma sarakstā iekļautas arī dabas mantojuma vietas, piemēram, Subantarktiskās salas Jaunzēlandē, Ilulissat ledus fjords Grenlandē, Dānijā, Laurisilvas meži Madeirā, Portugālē u.c., kā arī jaukta tipa mantojuma vietas, piemēram, Lapzemes apgabals Zviedrijā, Ibizas dabas daudzveidība un kultūra Spānijā, Ríó Abiseo nacionālais parks Peru u.c.

Latvijas vārds Pasaules kultūras un dabas mantojuma sarakstā minēts saistībā ar diviem ierakstiem: Rīgas vēsturisko centru (iekļauts 1997. gadā) un Strūves ģeodēzisko loku (iekļauts 2005. gadā).

Pasaules mantojuma vietas aplūkojamas [šeit](#).

Rīgas vēsturiskais centrs

Rīgas vēsturiskais centrs kā Eiropas vēstures spogulis UNESCO Pasaules mantojuma sarakstā iekļauts 1997. gadā. Tajā ir labi saglabājusies viduslaiku un vēlāko laiku pilsētbūvnieciskā struktūra, 19. gs. koka arhitektūra, turklāt šeit sastopamā jūgendstila arhitektūra ir unikāla pasaules mērogā.

2003. gadā ir pieņemts Rīgas vēsturiskā centra saglabāšanas un aizsardzības likums. UNESCO Latvijas Nacionālā komisija vairāk nekā desmit gadu garumā ir piedalījusies un turpina piedalīties Rīgas vēsturiskā centra aizsardzības jautājumu risināšanā, tai skaitā arī Rīgas vēsturiska centra saglabāšanas un attīstības padomes sastāvā.

Plašāka informācija [šeit](#).

Strūves ģeodēziskais loks ir unikāla 19. gs. ģeodēzisko uzmērījumu sistēma zemes izmēru un formas noteikšanai un viena no cilvēces vēsturē vērienīgākajām Zemes uzmērīšanas kampaņām, ko no 1816. – 1855. gadam īstenoja Frīdrihs Georgs Vilhelms Strūve un Karls Tenners. Strūves loks stiepjas no Norvēģijas Ledus okeāna piekrastes līdz Donavas grīvai pie Melnās jūras un uz zemes virsmas atzīmēts ar ģeodēziskajiem punktiem, kuri šķērso desmit valstu – Norvēģijas, Zviedrijas, Somijas, Krievijas, Igaunijas, Latvijas, Lietuvas, Baltkrievijas, Ukrainas un Moldovas – teritorijas.

2005. gadā Strūves loks tika iekļauts UNESCO Pasaules mantojuma sarakstā kā unikāla, sava laika garākā un precīzākā ģeodēzisko uzmērījumu sistēma, un izcila sava laika zinātnes vēstures un tehnikas attīstības liecība. UNESCO Pasaules mantojuma sarakstā kopumā iekļauti 34 Strūves ģeodēziskā loka punkti no 10 pasaules valstīm. Latvijas teritorijā Strūve un Tenners uzmērīja 16 ģeodēziskā loka punktus, no kuriem divi – Jēkabpilī un Sestukalnā – iekļauti UNESCO Pasaules mantojuma sarakstā.

Plašāka informācija [šeit](#).

<https://www.unesco.lv/lv/pasaules-mantojuma-saraksts>